

Teuntje de Haan ging op zoek naar haar vader, die verdween in de rampnacht. Op de achtergrond de boerderij in Bleskensgraaf waar hij in zijn jonge jaren heeft gewoond.

Aangrijpend boek over 1953

De Watersnoodramp gezien vanuit het perspectief van een driejarig meisje

Ria Scholten

Over de Watersnood van 1953 zijn in de loop der jaren vele boeken geschreven. Sinds begin dit jaar is daaraan een bijzonder boek toegevoegd. Teuntje de Haan beschrijft in Een muur van water de zoektocht naar haar vader Pieter de Haan, die in de rampnacht van 31 januari op 1 februari zijn gezin verliet om anderen te helpen en niet meer terugkwam. Bijzonder is dat zij, ondanks het feit dat zij toen nog maar drieënhalf jaar oud was, de gebeurtenissen met welhaast fotografische precisie weergeeft. Velen zullen, na haar verhaal te hebben gelezen, het gevoel hebben nu pas écht te begrijpen wat er in die stormachtige nacht en de dagen daarna is gebeurd.

ALBLASSERWAARD - Een mooie voorjaarsdag. We hebben afgesproken bij een horecagelegenheid in Sliedrecht. Teuntje is ruim voor het afgesproken tijdstip aanwezig. “Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om het graf van mijn ouders op de begraafplaats in Bleskensgraaf te bezoeken”, vertelt zij. “Mijn moeder is in 2016 overleden. Gelukkig heb ik nog veel aan haar kunnen vragen.”

“Het begon allemaal met het monotone gebrom van een tweemotorig vliegtuig dat ik op de autoradio hoorde toen ik op weg was naar een zakelijke afspraak in Duitsland. Het was 1 februari 1993”, blikt Teuntje terug. “Op de radio werd de veertigjarige herdenking van de Watersnood uitgezonden. In een historisch fragment werd verslag gedaan van hetgeen de reporter vanuit zijn cockpit onder zich zag. Diep in mijn geheugen werd iets geraakt, want ik kénde dit geluid. In één klap was ik terug op de zolder van de pastorie in Nieuwe-Tonge, waar ik met moeder en mijn vijfjarige broertje Arnold vier dagen heb gezeten. Gevlucht voor het steeds maar stijgende water. Ik nam me voor om mijn moeder te vragen naar haar ervaringen en terug te gaan naar ons oude huis, dat al mijn hele leven in mijn dromen voorkwam.”

“Op 1 februari 2003 ging ik met mijn moeder naar de Nationale Herdenking in Oude-Tonge. Koningin Beatrix en minister-president Jan-Peter Balkenende waren erbij. In dat jaar bezocht ik voor het eerst mijn vaders graf en beloofde ik hem dat ik aan het verhaal over mijn herinneringen zou gaan werken. Verder wilde ik me verdiepen in zijn leven. Ik heb hem immers veel te kort gekend. Ik was begonnen met het verzamelen van materiaal. Uiteindelijk vond ik veel meer dan ik ooit had durven dromen. Mijn boek gaat niet alleen over de Watersnoodramp. Het is ook een familiegeschiedenis, het bevat verhalen over de oorlog en het verzet, en het beschrijft mijn bijzondere zoektocht in het heden.”

QUERIDO SCHENKT VIJF EXEMPLAREN VAN HET BOEK AAN ONZE LEZERS

Het boek begint met de terugkeer van Teuntje naar het eiland, waar zij een bezoek bracht aan de pastorie in Nieuwe-Tonge, het buurtschap Battenoord waar haar vader om het leven kwam en het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk op Schouwen-Duiveland. Indringend beschrijft zij het weerzien na zoveel jaren. Hoofdstuk 2 verhaalt over het leven van haar (Alblasserwaardse) ouders tot kort voor de Watersnoodramp. En dan Hoofdstuk 3, de Watersnood. Teuntje schrijft: *“Als kind had ik de ramp wel meegemaakt, maar hem niet kunnen bevatten. Een veilige plek om mijn herinneringen te laten bezinken had ik nooit gevonden en zo waren de beelden blijven komen, rondzwevend als ballonnen zonder touw. In de nacht van 31 januari op 1 februari 1953 werd er gebeld en hard op onze voordeur gebonsd. Mijn vader moest mee naar Battenoord, waar de dijk gevaar zou lopen. Mijn moeder keek hem na toen hij de voordeur achter zich had dichtgetrokken.”*

Teuntje vertelt: “Toen zij ‘s morgens wakker werd hoorde zij onze hond Nero janken in de keuken. In de gang stond het water al een paar traptreden hoog. Buiten was overal water. Onze poes, die ‘s nachts altijd in het lege kippenhok sliep, hoorden we hartverscheurend krijsen. Omdat het water bleef stijgen kon ze er niet bij om haar te bevrijden. Heel haar verdere leven kon mijn moeder bij harde storm slecht slapen. Ze hoorde de poes dan nog steeds krijsen...”

Het blijft even stil. “Omdat mijn moeder bang was dat het water verder zou stijgen installeerden we ons op de zolder. Het was ijskoud en we hadden niets te eten en te drinken. Gelukkig was er halverwege de trap, op de overloop, een tweede toilet. Het water uit de stortbak bracht uitkomst. Tijdens eb kon Nero uit de keuken worden bevrijd. De broodtrommel stond hoog en droog op de plank en weggedreven potjes pindakaas en jam zorgden ervoor dat we in ieder geval iets te eten hadden. Helaas was er voor Nero niets. Hij likte aan de ijsbloemen op de ruiten om zijn dorst te lessen. Uiteindelijk werden we geëvacueerd, maar dat gold niet voor Nero. Omdat huisdieren wegens besmettingsgevaar niet mee mochten is hij doodgeschoten. Nero was een deel van ons leven. Ik herinner me nog heel goed dat we in de zomer ervoor in de tuin aan het spelen waren. Ik gebruikte zijn warme hondenbuik als kussen.”

“Wat voor mij het heftigste deel in het boek is?” Teuntje hoeft er niet lang over na te denken. “Het moment dat mijn vader om het leven komt, dat ik heb kunnen reconstrueren met behulp van verslagen van overlevenden. Ik heb het als volgt beschreven: *Van de geschiedenis van zijn tijd deel uitmaken, daar had hij steeds bewust voor gekozen. Hij wilde vooraan lopen, bij de actie zijn. Het bracht hem bij deze catastrofe. In één tijdloze flits overzag hij zijn leven, van zijn wieg tot zijn onverwachte graf hier in het hem overweldigende zwarte water...“*

Tijdens haar speurtocht in het verleden heeft Teuntje haar vader leren kennen en ook weer los moeten laten. Veel mensen zijn geraakt door haar verhaal, heeft zij gemerkt.

Een muur van water telt 376 bladzijden (met foto’s) en kost 21,99 euro. (www.eenmuurvanwater.nl)

Voor lezers van De Vonk stelt Uitgeverij Querido vijf exemplaren van dit boek gratis ter beschikking. Geïnteresseerd? Stuur voor 11 mei een e-mail naar redactie.vo@persgroep.nl onder vermelding van uw naam en adres. Uit de mails worden vijf inzenders getrokken, die het boek thuisgestuurd krijgen.